

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Thyre Dannebods Vise Efterklang

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Thyre Dannebods Vise Efterklang", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1817_306_1-intro-shoot-idm316.pdf (tilgået 04. maj 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

“En dansk Marseillaise”?

Grundtvig vendte tilbage til Thyra Danebod og visen om hende flere gange senere i sit liv (se også tekstredigeringen). Ikke mindst i de urolige tider omkring udbruddet af treårskrigen (1848-1851) fik motivet fornyet interesse for ham. Grundtvigs opfattelse af, hvem der var fjenden, ændrede sig gennem tiden. Her i 1817 ændrer han Koks førstestrofes “slaver” til svenske: “Alt mod Tydske, Svenske, Vender”, mens han i sin folkeviseudgave fra 1847 går tilbage til: “Mod de Tydske, Slaver, Vender” (se også Kuhn 1990, s. 81). I 1840'erne var skandinavismen blomstret op i Sverige og Danmark, og denne bevægelse anså tyskerne og de slaviske russere for Nordens arvefjender.

*Længe inden havde også Adam Oehlenschläger gjort brug af visen. I tragedien *Erik og Abel* fra 1821 lod han en gammel, blind mand synge fire strofer af visen med små afvigelser fra Koks tekst, der kunne tyde på, at Oehlenschläger havde citeret visen efter hukommelsen (Dumreicher & Madsen 1956, s. 132-133; Kuhn 1990, s. 82).

Tanken om, at riget skulle defineres af en sproglig grænse, vandt fra 1830'erne indpas i kravet om et Danmark til Ejderen. Den nationalliberale bevægelse tog godt imod visen, der derfor er blevet betegnet som “en dansk Marseillaise” eller kampsang (Dumreicher & Madsen 1956, s. 145). Da det fra slutningen af marts 1848 kom til åben krig mod de tyske oprørere fra hertugdømmerne, fik Dannevirke-motivet særlig betydning. For Grundtvig var visens budskab om rettidig omhu et spejl for samtiden, og beskeden trængte igennem. Et vidne til folketoget gennem København mod Christiansborg den 21. marts 1848 hæftede sig ved, at Dannevirkevisen her klang “ikke som en Oprørssang, men som en Salme i den fyldte Kirke” (citeret efter Andersen 1912, s. 49).

Efter slaget ved Isted i 1850 på selve Dannevirke skulle soldaterne efter sigende have sunget sangen med ændringen “Leddet er i lave” (Andersen 1912, s. 49).

Visens status som Danmarks kamp- eller nationalsang kunne være et tveægget sværd. Det gik så vidt, at Ditlev Gothard Monrad i 1869 – altså nogle år efter nederlaget i 1864 – udtalte følgende i *Berlingske Tidende*: “Vi vilde ønske, at Grundtvig, inden han lukker sine Øine, vilde digte en ny Sang, der kunde afløse ‘Danmark, dejligst Vang og Vænge’, thi denne Sang gjør os det saa smerteligt at rive os løs fra det gamle Dannevirke” (citeret efter Dumreicher & Madsen 1956, s. 150). Det er ikke usandsynligt, at tankerne om et “Danmark til Ejderen”, som oprindeligt blev fremført af Orla Lehmann den 28. maj 1842 ved et politisk møde på Skydebanen i København, og dele af Danmarks politik fra midten af 1800-tallet og op til afstemningen om genforeningen i 1920 har *nogle* af deres mentalitetshistoriske rødder i denne populære vises fremhævelse af Dannevirke som Danmarks egentlige sydgrænse.